

14.10.2022

ESAVI/27249/2022

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontayksikkö

Espoon kaupunki
Sosiaali- ja terveyslautakunta
PL 1
02070 Espoon kaupunki

Espoo	Järjestöno
Esoo	Esit. nro
Saap.	19 -10- 2022
Anl.	
No	4359/2022
Nr	kl.

Lastensuojelun määräaikojen valtakunnallinen valvonta

Asia

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (THL) pyytää lastensuojelulain 27 a §:n perusteella kunnilta ja kuntayhtymiltä kaksi kertaa kalenterivuodessa tiedot lastensuojelulaissa säädettyjen määräaikojen noudattamisesta. Tiedonkeruujaksolta 1.10.2021–31.3.2022 THL luovutti keräämänsä tiedot Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle (Valvira), joka siirsi edelleen kuntien/kuntayhtymien kyselyyn antamat vastaukset aluehallintovirastolle käsiteltäväksi sosiaalihuoltolain mukaisena valvonta-asiana. Espoon kaupungin lastensuojelun antamat vastaukset on edellä mainitun menettelyn mukaisesti siirretty aluehallintovirastolle, koska vastausten mukaan laissa säädettyt määräajat olivat ylittyneet.

Selvitykset

Espoon kaupungin lastensuojelun antamien vastausten perusteella on ilmennyt, että lastensuojelulain 26 §:ssä säädettyjen määräaikojen käsittelyssä on ollut viivytyksiä. Vastausten perusteella 1.10.2021–31.3.2022 viivytyksiä on ollut seuraavasti:

Palvelutarpeen arvioinnin aloituksista 8 kpl (1,1 %) on ylittänyt seitsemän arkipäivän määräajan. Palvelutarpeen arvioinnin valmistuminen on ylittänyt 3 kuukauden määräajan 32 tapauksessa (4,2 %).

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Postiosoite: PL 1, 13035 AVI | Käyntiosoite: Wähäjärvenkatu 6, Hämeenlinna

puh. 0295 016 000
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4

Aluehallintovirasto varasi 9.8.2022 päivätyllä kirjeellä Espoon kaupungille hallintolain 34 §:n mukaisesti tilaisuuden antaa kirjallinen selitys edellä esitetystä. Selvitystä pyydettiin erityisesti siitä, onko lastensuojelulain mukaiset määräajat saatettu lainmukaiseksi THL:lle toimitettujen vastausten jälkeen ja ne toimenpiteet, joilla kunta tulee korjaamaan tilanteen lainmukaiseksi.

Espoon kaupungin antama selvitys on saapunut 8.9.2022 aluehallintovirastoon.

Espoon kaupunki toteaa, että aluehallintovirastolta saapuneen selvityspyynnön jälkeen, on THL:lle annetut tiedot vielä tarkastettu. Järjestelmäkoordinaattori ottaa luvut säännöllisin väliajoin, jotta tekniset virheet luvuissa voitaisiin korjata ennen lukujen toimittamista eteenpäin. Järjestelmäkoordinaattorin mukaan teknisten virheiden (esim. väärän päivämäärän tallentaminen) korjaaminen jälkikäteen ei ole helppoa ja nopeaa. Tämän vuoksi selvityspyynnön saavuttua, annetut luvut on tarkistettu vielä manuaalisesti.

Selvityksen mukaan lukujen tarkastuksessa kävi ilmi, että palvelutarpeen arvioinneissa on ollut teknisiä virheitä. Tarkistuksessa selvisi, että palvelutarpeen arvioinnin kolmen kuukauden määräaika lastensuojelussa on ylittynyt yhteensä 17 palvelutarpeen arvioinnissa. Näistä kolmessa on odotettu poliisitutkinnan valmistumista. Lopuissa ylittäneissä syy on joko sosiaalityöntekijän sairastuminen, vaihtuminen tai muu syy. Kymmenen ylitystä on kirjautunut lastensuojeluun ylitykseksi. Näissä kymmenessä vireilletulo on saapunut lastensuojeluilmoituksena, mutta palvelutarpeen arviointi on siirtynyt perhesosiaalityöhön, ja ylitys on jäänyt teknisesti lastensuojelun tilastoihin. Lastensuojeluilmoitusten osalta näppäilyvirhe selittää isoa osaa ylityksistä.

Selvityksen mukaan Espoon lastensuojelussa on avohuollon sosiaalityössä päivystys ja ensiarviointi, joka mahdollistaa sen, että lastensuojeluilmoitukset tulevat käsiteltyä laissa vaaditussa määräajassa lähes 100 prosenttisesti. Palvelutarpeen arviointien ylitysten osalta useimmissa tapauksissa syynä on työntekijän sairastuminen tai

vaihtuminen. Näissä tilanteissa täytyy noudattaa huolellisuutta seurannassa, jotta määräajat eivät ylittyisi. Espoon lastensuojelussa jatketaan määräaikojen huolellista seuranta jatkossakin. Sosiaalityöntekijöiden pito- ja vetovoimaan on tehty erilaisia toimenpiteitä, jotta henkilöstövaihdosten ja -muutosten vaikutus asiakastyössä pienenisi. Esihenkilöt seuraavat määräaikoja ja niitä seurataan palvelualueen ja tulosyksikön johtoryhmissä. Espoon kaupungin lastensuojelussa palvelutarpeen arvioinnit pystytään hoitamaan muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta määräajassa.

Selvityksen mukaan tietotekninen haaste, jota Espoon lastensuojelussa ei ole vielä kokonaan onnistuttu ratkaisemaan, on tilanteissa, jossa arvioinnin tekeminen siirtyy toiseen yksikköön eli perhesosiaalityöhön. Tässä on vielä turhan usein tilanteita, että ko. selvitys jää lastensuojelun tilastoon "roikkumaan" auki.

Selvityksessä todetaan, että lisäksi kesän aikana erityisesti Matinkylä - Olari - Tapiola alueen toimistossa on ollut rekrytointihaasteita ja palvelutarpeen arvioinneissa on määräajan ylityksiä. Tästä johtuen palvelutarpeen arviointeja on siirretty toiseen toimistoon, jossa vakanssit ovat täynnä. Näillä toimenpiteillä on pyritty varmistamaan sitä, että palvelutarpeen arvioinnit olisi määräajassa laadittu. Tähän vaikutetaan myös toimenpiteillä, joita on laadittu henkilöstötilanteen parantamiseksi.

Aluehallintoviraston ratkaisu ja perustelut

Ratkaisu **Asia ei anna aihetta toimenpiteisiin aluehallintovirastossa.**

Perustelut

Lastensuojelulain (417/2007) tarkoituksena on lain 1 §:n mukaan turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun.

Lastensuojelulain 26 §:n mukaan lastensuojeluasia tulee vireille hakemuksesta tai kun sosiaalityöntekijä tai muu lastensuojelun

työntekijä on vastaanottanut pyynnön lastensuojelutarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoituksen taikka saanut muutoin tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta. Lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve. Lisäksi on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen arviointi, jollei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita. Arvion lastensuojelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeesta tekee sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijä arvioi lapsen kasvuolosuhteita sekä huoltajien tai muiden lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden mahdollisuuksia huolehtia lapsen hoidosta ja kasvatuksesta. Arviointi tehdään kyseessä olevan tapauksen olosuhteiden edellyttämässä laajuudessa. Arvioinnin tekemiseksi sosiaalityöntekijä voi tarvittaessa olla yhteydessä lapselle läheisiin henkilöihin sekä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin siten kuin sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään. Palvelutarpeen arvioinnissa on noudatettava mitä sosiaalihuoltolain 36 §:ssä säädetään. Arvio on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytyksiä. Arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta.

Lastensuojelulain 4 §:n mukaan lastensuojelun on pyrittävä ehkäisemään lapsen ja perheen ongelmia sekä puuttumaan riittävän varhain havaittuihin ongelmiin. Lastensuojelussa asialla on usein suuri merkitys asianosaisen jokapäiväiseen elämään ja välitön yhteys perusoikeuksiin. Lainsäätäjä on pyrkinyt laissa säädetyillä määräajoilla varmistamaan sen, että asiat käsitellään kohtuullisessa ajassa, asioiden käsittelyyn kohdennetaan riittävästi voimavaroja ja käsittelyvelvollisuus tulee muutoinkin täytetyksi. Myös hallintolain (434/2003) 23 §:n 1 momentti velvoittaa viranomaisia käsittelemään asiat ilman aiheetonta viivytyksiä. Lastensuojelulain mukaiset käsittelyajat ovat kuntaa/kuntayhtymää sitovia ja niiden noudattamatta jättäminen on lainvastaista. Niistä ei ole myöskään laissa säädetty poikkeuksia. Siksi kunnan on kohdennettava voimavarojaan ja resursseja siten, että

lastensuojeluasiat voidaan kaikissa tilanteissa käsitellä viivytyksettä ja lakia noudattaen.

Espoon kaupungin lastensuojelun THL:n määräaikakyselyyn antamien vastausten perusteella lastensuojelulaissa säädetyt määräajat eivät kaikilta osin ole toteutuneet.

Selvityksen mukaan THL:lle annetut tiedot on vielä tarkastettu aluehallintovirastolta saapuneen selvityspyynnön jälkeen ja palvelutarpeen arvioinnin tilastoinneissa on havaittu teknisiä virheitä. Palvelutarpeen arvioinnin kolmen kuukauden määräaika lastensuojelussa on ylittynyt tehdyn tarkistuksen jälkeen yhteensä 17 palvelutarpeen arvioinnissa, THL:lle ilmoitetun 32 sijaan. Näistä kymmenessä vireilletulo on saapunut lastensuojeluilmoituksena, mutta palvelutarpeen arviointi on siirtynyt perhesosiaalityöhön, ja ylitys on jäänyt teknisesti lastensuojelun tilastoihin. Lastensuojeluilmoitusten osalta näppäilyvirhe selittää isoa osaa ylityksistä. Muissa ylittäneissä syy on selvityksen mukaan joko sosiaalityöntekijän sairastuminen, vaihtuminen tai jokin muu syy. Yhdellä alueella on ollut työntekijöiden rekrytointivaikeuksia, jonka vuoksi arviointeja on siirretty toiseen toimistoon määräajoissa pysymiseksi.

Selvityksen mukaan tekniset haasteet on tiedostettu ja niitä on yritetty ratkaista. Myös ylityksiä, jotka ovat johtuneet työntekijöiden sairastumisista tai vaihtumisista, seurataan huolellisemmin jatkossa. Selvityksen mukaan Espoon kaupungin lastensuojelussa palvelutarpeen arvioinnit pystytään hoitamaan muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta määräajassa.

Aluehallintovirasto toteaa saadun selvityksen perusteella, että ylitykset määräajoissa ovat olleet prosentuaalisesti kohtuullisen pieniä, mutta muistuttaa, että jokaisella lastensuojelun asiakkaalla on oikeus saada asiansa käsiteltyä sille säädetyssä määräajassa. Aluehallintovirasto muistuttaa, että määräaikoja tulee noudattaa kaikissa tilanteissa, eivätkä työntekijöiden vuosi- tai sairauslomat tai vaihtumiset ole laillinen peruste pitkittyneille käsittelyajoille.

Aluehallintovirasto korostaa lisäksi, että THL:lle annettavien tietojen tulee olla oikeita ja luotettavia, jotta määräaikojen toteutumista ja valvontaa voidaan tosiasiallisesti toteuttaa. Aluehallintovirasto muistuttaa, että kunnan/kuntayhtymän lastensuojelusta vastaavat viranhaltijat vastaavat siitä, että palvelutarpeen arviointiin liittyvät dokumentoinnit on tehty huolellisesti, oikea-aikaisesti ja virheettömästi sekä tilastointi niistä on luotettavaa.

Asia ei anna aihetta toimenpiteisiin aluehallintovirastossa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n 1 momentin mukaan voi hakea valittamalla muutosta.

Lisätietoja

Lisätietoja antaa tarvittaessa Elina Haahti, puh. 029 501 6000 (vaihde).

sosiaalihuollon johtava Sari Husa
ylitarkastaja

sosiaalihuollon ylitarkastaja Elina Haahti

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti

Jakelu

Espoon kaupunki, Sosiaali- ja terveyslautakunta

Suoritemaksu

Päätös on maksuton.

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Tämä asiakirja ESAVI/27249/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/27249/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Husa Sari 14.10.2022 15:11

Esittelijä Haahti Elina 14.10.2022 14:53